

večeti. Povsod, tudi v najmanjših krajih, ustanavljajo društva proti Venizelosovi stranki. Častniki pa grozijo, da bodo odstopili, če pride na vlado izdajalec Venizelos.

Načelnik generalnega štaba Dusmanis je ponesrečil. Sumijo pa, da je bil od Venizelistov napaden.

Grozen vihar v Dunajskem Novem Mestu.

Pretekli ponedeljek proti 6. uri zvečer so imeli v Dunajskem Novem Mestu in okolici tako grozno neurje, kakoršnega ne pomnijo najstarejši ljudje. Nekoliko pred 6. uro so se začeli zbirati nad mestom in okolico gosti in črni oblaki in kmalu se je tako stemnilo, da je bilo temno, kakor v najtemnejši noči. Le kadar je zabliskalo, se je videlo po mestu. Zrak je bil tako soparen, da skoraj ni bilo mogoče dihati. Na zemljo so začele padati debele kapljice, vmes pa kot orehi debela toča. Ko je parkrat zaporedoma grozno zagrmelo, je izbruhnil grozen vihar in vrtnice, takozvana vetrna troba, ki je trajala nekaj manj kakor pol ure. Po ulicah je nastal krik, šum in ropot. Vse je bežalo na varno. Raz streh je začela padati opeka, dimnike je metalo na ulice, strehe razkrivalo, brzojavne in telefonske droge je metalo kakor slamnate bilke po ulicah. Vihar je bil tako silen, da ni v celem mestu ostala ne ena hiša, ki bi ne bila poškodovana. Najhujše je bilo prizadeto Jožefovo predmestje, kjer je vihar odnesel vse strehe in vsa poslopja napol porušil. Na nobeni hiši ni najti ne ene cele šipe. Iz dvorišč in hiš je metal vihar razno pohištvo in razne predmete na ulice, vmes je pa bila zapletena brzojavna žica. Nekega kmeta, ki je vozil z lesom natovorjeni voz, v katerega sta bila vprežena dva konja, je vihar vrgel z vozom in konjema v red s tako silo ob steno hiše, da je bil kmet pri priči mrtev in tudi oba konja je tako poškodovano, da so ju morali pozneje vstreliti. Otroka-solarja, 12letnega fanta, je tresel vihar ob steno in tako stisnil, da je bil popolnoma zmečkan, da ga ni bilo spoznati. Ženske in otroci so vpili, vmes se je slišal klic moških, ki so spravljali svojce na varnejše prostore. Vihar se je igral s težkimi vozovi mestne železnice, kakor če bi bili iz papirja. Kogar je zasačilo na ulici, je bil izgubljen. Ljudje so z največjo naglico zapuščali sobe, ko jim je vihar odnesel strehe in so zbežali v kleti, kjer so bili najbolj varni. Par volov, ki so zapustili raztrgani hlev in zbežali na dvorišče hiše, je vrglo ob steno in jih ubilo. Ko je vihar ponehal, se je utrgal nad mestom oblak in začelo je li-ti kakor iz škafa. Ker je ležalo po ulicah vse križem, ni voda mogla odtekat in je na več mestih vdrla na dvorišča in v kleti.

Ko je poleg vihar in naliv, se je nutil po mestu grozen prizor. Tukaj ubiti konji, tam mrtvo govedo, mrtvi otroci, ubite ženske in moški, vse križem, da ni bilo mogoče hoditi po ulicah. Vse je vilo roke, kričalo, iskalo svojce, se zbiralo okrog ubitih oseb: zares, srce pretresujoč prizor! Z rešilnimi vozovi so začeli spravljati ranjence iz hiš v bolnišnice, mrtvece pa v mrtvašnico. Grozen vihar je zahteval veliko številno človeških žrtev. Kolikor je dozdaj dognano, je bilo ubitih 31 oseb, čez 100 oseti je pa bilo ranjenih, med temi veliko tako močno, da se borijo s smrtjo. V nesrečnem mestu izgleda sedaj tako, kakor če bi je bil potres ali požar razdjel.

Žrtve za domovino.

Andrej Čelan, posestnik v Cirkovcah pri Pragarskem, je dobil od dunajskega Rdečega križa obvestilo, da je njegov edini sin Simon Čelan, star 28 let, dne 24. oktobra 1915 v vojni bolnišnici umrl vsled strele v pljuča. Rajni je bil vrl in priden mladenič. — Slovenski vojaki nam pišejo: Naznanjamo, da je naš preblagi prijatelj Vinko Horvat, doma iz Vurberga pri Ptuj, dne 9. junija padel junaške smrti tu na južnotirolskem bojišču. Iskreno sozale izrekamo njegovim domačim ostali tovariši: Ivan Pečnik, Zakot pri Brežicah; Karl Čokl, Sladka gora pri Smarju; Andrej Gašperin, Mihalovce pri Brežicah; Martin Horvat, Moškanje niže Ptuja. — Z bojišča se nam piše: Jožef Križan in Dominik Merkan od 47. pešpolka sta darovala svoje življenje za ljubo domovino na italijanskem bojišču. Jožef Križan iz Čermlesaka pri S. v. Rupertu v Slov. gor. je padel zadet v prsa od sovražne krogle dne 8. junija. Zapusča ženo in male otročiče, Dominik Merkan od S. v. Jakobca v Slov. gor. je padel zadet v glavo od polentarske krogle dne 30. maja. Bil je tudi naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Sladko spavajta, zvesta in hrabra branitelja naše ljube domovine, v tuji laški zemlji! — Anton Pečovnik, doma od S. v. Martina na Pohorju, je bil ranjen od šrapnela dne 12. aprila 1915 v hudem boju z Rusi v Karpatih. Bil je star 30 let. Dne 22. aprila je izdahnul svojo dušo v bolnišnici v Debrečinu na Ogrskem. Bil je spreviden s sv. zakramenti. Dne 24. aprila je bil pokopan. — Daroval je svoje življenje za domovino na ruskem bojišču dne 21. junija vrl mladenič Jan.

Sega od S. v. Venčesla pri Slov. Bistrici. — Dne 6. junija je padel junaške smrti, zadet od laške krogle v glavo, vrl mladenič Franc Hriberšek, doma iz Smihela nad Mozirjem. Bil je v cvetu mladosti, star še le 20 let. Njegov starejši brat Janez se že pogreša od začetka vojske, drugi brat Jožef je padel v Srbiji in mlajši brat Andrej je že tudi pri vojaki. — Med mnoge žrtve, ki jih je zahtevala naša domovina iz naše župnije, prištevamo tudi blage, pridnega mladeniča Maksa Cilensek, po dom. Smodejevega iz Orlevasi pri Braslovcah. Globoko je nas pretresla vest o njegovi smrti. Boril se je že nad šest mesecev na severnem in štiri mesece na južnem bojišču. Pri zvestem izpolnjevanju svojih dolžnosti za lepo našo domovino si je nakopal neizprosno bolezen, katere mu je, še le 26 let staremu, pretrgala nit upalnoželne življenja. Umrl je dne 27. junija v vojaški bolnišnici na Dunaju. Bil je fant, kakoršnih je malo. Rad je hodil v cerkev in tudi na bojnem polju je vedno molil. Pridno je pomagal pri delu svojim starišem in tudi drugim, kjer je le bilo mogoče. Pisal je domu, da mu je že boljše in kako rad bi že prišel na dom. A sreča mu ni bila mila. — Anton Selinšek pri pionirskem oddelku 87. pešpolka, doma iz Laneove vasi, župnija S. v. Vid pri Ptuj, iz vrle katoliško-narodne hiše, je bil ranjen v glavo dne 22. oktobra 1915 in je umrl v poljski bolnišnici. Bil je več let cerkveni pevec in dober tenorist. — Č. g. vojni kurat Alojz Rozman poroča, da je mladenič Alojz Kroprej, poddesetnik 26. domobranskega pešpolka, doma od S. v. Kunigunde na Pohorju, na tirolskem bojišču dne 22. maja ponoči žrtvoval svoje življenje za domovino. Bil je zadet v prsa. Star je bil 21 let. Nahajal se je tri leta v mariborskem učiteljsku. Bil je zaveden Slovenec. Bojeval se je v Karpatih, na Doberdolu, kjer je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo II. razreda. — Naj slovenski junaki počivajo v miru!

Tedenske novice.

Skupno sv. obhajilo otrok. Papež Benedikt XV. je po svojem državnem tajniku kardinalu Gaspariju dne 26. junija t. l. izdal naslednji ukaz: »Vsi in posamezni škofje v Evropi naj z vso prizadevo skrbijo, da v cerkvah in molilnicah posameznih škofij dne 30. julija, ki je nedelja, otroci obojnega spola vsi po namenu sv. Očeta na kolikor mogoče slovesen način pristopijo k sv. obhajilu.« Želja in povelje sv. Očeta je torej, naj 30. julija kot drugi obletni dan, kar je izbruhnila svetovna vojska, vsi otroci obojnega spola na slovesen način pristopijo k sv. obhajilu ter ga darujejo na namen sv. Očeta. — Na dan sv. Alojzija je sprejel sv. Oče večje število prvoobhajancev. Otrokom je pripovedoval, da je on ravno pred 50 leti na ta dan prejel prvo sv. obhajilo. Ni še bil tako srečen, da bi v tako nezni mladosti, kakor današnja mladež, mogel sprejeti prvo sveto obhajilo. Čakati je moral do 12. leta. Sv. Oče je priporočal, naj bi se otroci tudi natančneje poučili o podrobnih obredih daritve sv. maše.

† Franc Pinterič. V ponedeljek, dne 10. julija, je umrl v Radgoni ml. g. Franc Pinterič, častni kanonik sekovski, okrožni dekan in mestni župnik v Radgoni. Dosegel je visoko starost 78 let. Rojen je bil leta 1838 v Središču. Pogreb se je vršil včeraj v sredo, dne 12. julija. Pokojnik je ostal zvest svojemu slovenskemu ljudstvu. R. I. P.!

Duhovniške vesti iz somboteljske škofije (ogrski Slovenci). Prestavljeni so č. gg.: Jožef Hauko, kaplan v Črensovcih, na Grad, Franc Falik, kaplan v Türišču, k Sv. Benediktu za administratorja, na njegovo mesto pride Koloman Kiss, dosedaj administrator pri Sv. Benediktu; v Črensovcu pa pride za kaplana novomašnik Vincenc Kos.

Slovenski Lurd v Rajhenburgu. Iz Rajhenburga se nam piše: Lepa je bila letos ob 2. juliju slovesnost v naši novi Lurški cerkvi. V petek in v soboto so se domači farani kljub obilnemu delu na polju in v vinogradih še kaj pridno udeleževali tridnevne pobožnosti. Proti večeru v soboto pa je že kar mrgolelo pobožnih romarjev od blizu in daleč po našem Marijinem hribčku. Ko so pa v ranih jutranjih urah v nedeljo, dne 2. julija, došle razne procesije — največja je bila videmska pod vodstvom g. dekana Verka, in g. župnika v p. V. Čepina — tedaj se je do začetka katička napolnila prostorna cerkev. Začela se je jutranja služba božja s slovesno sv. mašo, katero je daroval g. dekan Mešiček iz Brežic. V zbranih besedah je nato nagovoril pobožne množice g. misijonar Fr. Kitak, ozirajoč se na skrivnost praznika obiskovanja M. D. in pri tem kaj spretno in dnevno primerno vpletal „Slovenski Lurd“ v svoj govor. Svoj višek je seveda dosegla slovesnost v službi božji ob desetih dopoldne. Procesija z Najsvetejšim se je ob ogromni udeležbi vila kar okoli Marijinega doma, saj je vse najraje le blizu Marije. Po pridigi g. misijonarja A. Zorko pa je prem. g. opat oo. trapistov, o. Epažle, ki je vodil tudi procesijo, daroval pontifikalno ali škofovsko sv. mašo. Asistenco pri tej sv. maši

so oskrbeli gg. kleriki salezijancev iz Raffne pri Sevnici pod spretnim vodstvom g. ravnatelja dr. Symiorja samega. Spodbudno in povzdigovalno je vplival pobožnomiren in točen nastop deveterice teh mladih sinov Don Bosca pred altarjem. Po sv. maši je g. dekan J. Mešiček takoj zapel litanije M. B. in vse nebrojne množice pobožnega naroda so navdušeno odpevale z raznimi izbranimi Marijinimi pesmimi. Zaključil je celo pobožnost prem. g. opat z zahvalnico „Te Deum laudamus.“ Ker je bilo letos tudi dovolj gg. spovednikov, je bilo tudi v tem oziru romarjem popolnoma ustrezno. Vedno bolj se opaža, kako pridobiva Slovenski Lurd na privlačni sili. Marijino svetišče v svoji krasoti se priljubi vsakomur in naše slovesnosti res dvigajo srce in duha, vzbujajo in vtrjujejo ljubezen do tega novega kraja češčenja Lurške Device. Bodi torej iskrena hvala vsakomur, ki po svojih močeh skrbi za povzdigo nove Marijine božje poti v Rajhenburgu. Vse v čast božjo in v slavo Marijino!

Dar generalnega polkovnika dr. Boročiča pl. Bojna zagrebškemu nadškofu. Poveljnik jugozahodne armade dr. Boročič pl. Bojna je poslal po stolniku Dragotinu Cvitkoviču italijansko 28 cm granato in lastnoročno pismo, kot znak njegovega spoštovanja do nadškofa in v spomin na ta veliki čas. Ta krogla je največjega kalibra, ki jo je doslej izstrelil Lah proti našim postojankam; visoka je 80 cm in tehta 425 kg. Granata je padla dne 28. decembra 1915 na Sv. Goro, a ni eksplodirala. S kolodvora v nadškofijsko palačo jo je preneslo pet vojakov. Ta krogla-velikanka ima vgravirano v sredi letnico: „1915–1916. Prijatelj, od poveljnika soške fronte Boročiča“, in dalje spodaj je vgravirano „Sv. Gora, 28. decembra 1915.“ Stolnik Cvitkovič je bil dva dni gost zagrebškega nadškofa ter je že odpotoval v armadni glavni stan.

Zadnja želja rodoljuba. Tě dni je umrl na Dunaju češki rodoljub dr. Josip Karasek. Na pogreb je prišla iz Jičina na Češkem tudi pokojnikova 78letna mati in je obenem izpolnila zadnjo željo nad vse ljubljene sina: prinesla je seboj v ruti pest češke domače zemlje, na kateri je želel snivati svoj večni sen. To pest zemlje so dali pokojniku pod glavo — zemlje, ki jo je tako vroče ljubil, za katero je živel in delal zanjo in ki je ni nikdar pozabil. Ena se tebi je želja izpolnila! Ta Prešernova velja za pokojnega češkega domoljuba, seveda z malo premembo. Truplo mu ne leži v zemlji domači, pač pa mu glava počiva na pesti češke zemlje. Velika je ljubezen v čeških srcih do domače grude . . .!

Slovensche Kriegs- und Soldatenlieder. Narodne in umetne pesmi na nemško prestavil dr. Rudolf pl. Andrejka, dvorni tajnik v notranjem ministstvu. Izdala Katoliška tiskarna.

Domobranski poročnik Julij Friedl † Na južnozahodnem bojišču je padel, zadet od drobca granate v glavo, v starosti 22 let, c. kr. domobranski poročnik v rezervi Julij Friedl, učitelj v Slivnici pri Mariboru, sin pri Sv. Barbari v Halozah umlega učitelja Franca Friedl. Odlikovan je bil za hrabrost pred sovražnikom s srebrno svetinjo II. razreda in z bronasto. Poln domovinske navdušenosti je odšel vrl in pogumni mladenič na bojno polje, kjer se je v raznih bitkah hrabro boril za preljubljenega našega cesarja in milo domovino, ki jo je ljubil iz dna duše. Naposled pa ga je zadela kruta usoda. Dne 7. junija t. l. je še pisal svojemu varuhu v Mariboru vojnopoštno dopisnico z naslednjo vsebino: „Tako je pač v vojski. So dnevi, da se Bog usmili, preživiš te mučne, strašne ure, si spet rešen za nekaj dni in si lahko odpohiš. Tako na primer sedaj. Imamo za seboj naporne dneve, No, srečno sem jih prestal in — danes? Sedim v gozdu v svojem šotoru, precej hladno še, čitam pošto, časnike in zadovoljno grizem ogrsko salamo in sir in pušim. A kaj prineso prihodnji dnevi, ure?! Iskrene pozdrave, udani Julij.“ Kakor da bi bil slutil, da so že steti dnevi mladega, njegovega življenja. Slava Tebi, mladi junak! Spavaj mirno, predragi Julij, v častnem svojem grobu, in lahka naj Ti bo tuja zemlja! Vsem, ki smo Te poznali, ostaneš v vednem spominu. Bila je pač božja volja tako in njej se moramo podvreči. To naj bo tolažba v veliki bolesti Tvoji blagi, skrbni materi, sestri in bratoma ter vsem Tvojim sorodnikom, prijateljem in znancem. Nad zvezdami se zopet snidemo! —k.

Sanitejci nam pišejo. Sanitetni četovodja Len Mesarič nam piše z laškega bojišča: Veliko in prav nevarno je delo, ki ga izvršujemo sanitejci. V dežju smrtonosnih krogel pomagamo ubogim ranjencem. S prednje tojne črte nosimo ranjence v zavetje in tudi marsikateri sanitejci pada pod sovražno kroglo. Naš dober in priljubljen stolnik g. Edvard Vavpotič nas je vse priporočal za odlikovanje. Pozdrave pošiljajo: Lenar Mesarič, narednik Janko Mlakar iz Makol, Dominik Malis, Jožef Moškon, Emil Kancijanc, Alojzij Grabner, Martin Kozar, Matija Kores in Franc Samec.

Stari slovenski črnovojniki pred Asiagom. — Dne 24. junija se nam piše z italijanskega bojišča: Srčne pozdrave pošiljamo vsem cenjenim čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ mi stari črnovojniki, ki

takaj pri tremskem oddelku služimo. Sedaj se nahajamo na Italijanskem, blizu mesta Asiago. Mi stari vse naše moči darujemo za našo domovino. Tudi mi smo nas, ki vozimo k fronti, žvižgajo granate, ali mi se jih nič ne vstrašimo; saj gre za našo ljubo domovino. Rudolf Ivan, patroljni vodja iz Orehove vasi; Prjeda Martin iz Frama, Ferenc Jožef iz Verzeja, Romih Jakob iz Pokleka, Fakin Franc iz Zdol, Brumen Franc iz Čermlešaka pri Sv. Rupertu v Slov. goricah.

Slovenski gorski topničarji pošiljajo iz južnega bojišča vesele pozdrave! Alojz Fabjančič iz Rajhenburga; Franc Slane od Sv. Duha v Ločah; Jož. Velnar iz Krčevine pri Ormožu; Alojz Hudales iz Rečice v Savinjski dolini; Maks Cizej iz Gomilkega; Avgust Žibrat iz Huma pri Ormožu; Fran Feršak od Sv. Andraža v Slov. gor.; Franc in Gabriel Tavčar iz Zagrajca pri Komnu. Srčne pozdrave domačinom!

Prostovoljni strelci pozdravljajo. Pristrčne pozdrave pošiljamo vsem čitateljem „Slovenskega Gospodarja“ in „Straže“ iz južnega bojišča prostovoljni strelci od 4. polka, 3. stotnije: desetnik Božič Anton iz Rajhenburga; poddesetnik Belca Jožef od St. Lovrenca na Dravskem polju; Hraš Konrad iz Cirkovec; Pepelj Franc in Hribernik Viktor.

Kdo kaj ve o Janezu Rozman od črnovojniškega bataljona št. 42, 3. stotnja, 3. voj, vojna pošta št. 6. Naznanila Mihaelu Rozman; Podlehnik pri Ptuj.

Mrtvi se oglašajo. Iz ruskega vjetništva se je oglašil Martin Ritonja, doma od Sv. Tomaža pri Ormožu. Od meseca marca 1915 ni bilo nobenega glasu od njega. Dne 30. junija t. l. pa so stariši dobili od njega dopisnico, v kateri pravi, da je vjet na Ruskem v Tombolku (Tirmen, Rusija), da je še malo zdrav itd. Veselje domačih je veliko. — Peter Malečko, posestnik iz Cvetkovec pri Veliki Nedelji, se je pogrešal od dne 28. avgusta 1914 ter so ga že vsi imeli za mrtvega. A sedaj se je oglašil dne 22. junija iz L'omerie na Češkem. Naznanil je, da je prišel iz ruskega vjetništva kot invalid.

Rešitev prošelj za vzdrževalno vpoklicancev v vojno službovanje in njih družin. Okrajna komisija za prežvljanje za okolico mesta Olomuca je ženi nekega vpoklicanca, ki ima 6 otrok, določila dnevne podpore samo K 1.60, dočim bi imela dobiti na dan K 5.20. Okrajna komisija je namreč smatrala to podporo za zadostno, češ, da žena s svojimi otroci živi pri svoji materi, ki ima premoženje, vrhutega ima družina sama nekaj tisoč kron premoženja, zato je družina z vpoklicanjem moža le deloma prizadeta. Upravno sodišče je vsled pritožbe te žene izreklo, da je postopanje okrajne komisije nezakonito, in da se ji ima izplačevati K 5.20 dnevno. Upravno sodišče pravi: Višina podpore je po zakonu določena in se ne sme znižati; če mati podpira ženo, ne hodi v poštev, kajti to je le darilo; glede premoženja komisija le nekaj domneva, česar ni dognala. Mož je bil poklican 20. avgusta k vojakom, a še le 1. novembra se je jela prenizka podpora izplačevati, češ, da je žena in njena 17letna hči imela takrat zaslužek pri žetvi; to je po mnenju upravnega sodišča vseeno, ker zakon o tem ničesar ne govori. Če je družina do vpoklica moža živela bistveno od njega, ji gre na vsak način podpora, četudi more z delom kaj zaslužiti. Ta važna razsodba upravnega sodišča ima številko 3577.

Oprostitev poljedelcev do 30. septembra. Vojno ministrstvo je vsled posredovanja poljedelskega ministra odredilo, naj se oprostite poljedelci, od katerih oprostitev je odvisen obrat njihovih posestev, dalje namestniki posestnikov, če je očitno, da posestniki ne morejo sami upravljati posestev, dalje vodilni uradniki veleposestev, ki so bili od vojaških osrednjih oblasti oproščeni vsaj do 30. jun. t. l. se oprostite še do 30. septembra. Pri komu naj se ta odredba uporabi, to določa okrajna politična oblast. Prošnje se vlagajo na vojno poveljstvo v Gradcu. Za druge, ki niso tu naštet, n. pr. za kolarje in kovače, ta odredba ne velja; za te se mora za njih oprostitev prositi kot dosedaj potom okrajnih političnih oblasti.

Gospodarske novice.

Zasega jaje v mariborskem okraju. Cesarsko namestništvo je dne 4. julija sporazumno s c. in kr. vojaško intendantco določilo, da se vse zaloge svežih in konserviranih jaje iz političnega okraja Maribor zahtevajo (zasežejo) za potrebe vojaštva, vojaških zdravstvenih zavodov in mesta Maribor. Zahtev so edino izvzete one zaloge jaje, ki so potrebne v preskrbo domačega prebivalstva. Jajca se smejo odslej prodajati edino nakupovalcem, ki jih bo naznanilo okrajno glavarstvo. Za pošiljanje jaje po železnici je potrebna prevozna poverilnica, ki jo izda okrajno glavarstvo. Kdaj stopi zasega jaje v veljavo, v uradnih razglasih ni navedeno.

S silo nič ne opraviš. Zelo občutno so nekateri posestniki prizadeti radi sedanjega živine. Ni čuda, če marsikateri vzroji, ko mora n. pr. oddati vole, ki bi jih tako nujno rabil pri gospodarstvu. A kakor naglica nikjer ni dobra, tako se posebej tukaj ni na mestu. Drži se raje pravila: Dobra beseda dobro mesto najde. Ako ti živinoprometni zavod hoče odvzeti recimo edine vprežne vole, pojasni nakupovalcu, da na posestvu brez vprežnih volov ne moreš shajati, posebno če je hribovit svet; to bo prej pomagalo, kakor pa če bi skušal s silo preprečiti oddajo svojih volov. Če nakupovalec ne odjenja, prosi župana, da posreduje. In če tudi to ne bi nič pomagalo, pritoži se takoj na okrajno glavarstvo ali pa naravnost brzojavno na deželno komisijo za nakupovanje živine v Gradcu.

Najvišje cene za žive svinje in špeh. Trgovsko ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se določajo najvišje cene za žive svinje in špeh ter določbe glede prodaje in klanja svinj. Prepovedano je za prodajo na drobno klati debele svinje, ki tehtajo manj kakor 60 kg komad in mesne svinje, ki tehtajo manj kakor 40 kg komad. Izvzeti so samo slučajji, če se mora svinja zaklati v sili. Debele svinje se smejo za klanje prodajati samo po klavni teži. Kot klavna teža se smatra živa teža svinje po odbitku 22 en pol kilogramov. Od na ta način preračunjene kupne cene se smejo odbiti 4 odstotki. Svinj se 12 ur pred prodajo ne sme krmiti in napajati. Za žive svinje v hlevu so določene sledeče cene: Za svinje za špeh, ki tehtajo od 60 do 90 kg in ki so namenjene za odebeležnje, 6 kron kilogram žive teže. Za svinje, namenjene za klanje, 6 K 80 v za kilogram žive teže. Za svinje za špeh, ki tehtajo manj kakor 60 kg, za mesne svinje, ki tehtajo manj kakor 40 kg in za plemenske svinje pa niso določene nobene najvišje cene. Za sirovi špeh je določena najvišja cena za meterski stot 780 K, za spuščeno svinjsko mast pa 875 K. Ta ministrska naredba stopi v veljavo s 25. julijem.

Sladkor za zboljšanje vina in napravo petijota. Trgovsko ministrstvo je v soglasju s poljedelskim in ostalimi udeleženi ministri dne 30. maja 1916 državni zakon št. 158) odredilo, da dobijo vinogradniki za zboljšanje vina ali napravo petijota potrebne množine obdačenega sladkorja. Sladkor se mora naročiti pri dunajski sladkorni centrali, prošnja mora potrditi državni kletarski nadzornik. Slovenskoštajerski vinogradniki, ki hočejo jeseni svoja vina zboljšati, naj vložijo prošnje na državnega kletarskega nadzornika g. Riharda Petrovan v Mariboru (okrajno glavarstvo).

Kako bo z galice? Dosedaj je Štajerska dobila od naročene množine galice edino 47% in sicer prvokrat 25%, drugokrat pa 22%. Kakor izvemo, bo tokom 14 dni došla še tretja in zadnja pošiljatev galice in sicer približno 10% od naročene množine. Vsega skupaj bo torej letos prišlo na Štajersko 57—60% galice, ki so jo vinogradniki naročili po svojih okrajnih zastopih. Izostalo je torej bo dobrih 40%.

Prijava in uporaba mlatilnic. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa, da morajo lastniki mlatilnic nemudoma prijaviti okrajni politični oblasti po županstvu svoje mlatilnice. V dotični prijavi mora biti označeno ime občine, v kateri se nahaja mlatilnica; ime in bivališče lastnika mlatilnice, gonilna moč mlatilnice (par, bencin itd.) ter končno čas, kako dolgo se bo rabilo mlatilnico v dotični občini. Te sezname bodo izročile politične okrajne oblasti c. kr. Štajerski kmetijski družbi. Če kaka občina ali gospodarska zadruga ali tudi posamezni posestniki rabi mlatilnico, bo treba samo naznaniti c. kr. štaj. kmetijski družbi v Gradcu in ta bo naznanila dotični občini, gospodarski zadrugi itd., v katerem času si bo mogla izposoditi kako mlatilnico, ki se nahaja v bližini. Tudi poziva Štajersko cesarsko namestništvo lastnike mlatilnic, da naj istočasno naznanijo kolikor mogoče nizke pristojbine za izposojene mlatilnice kajti v nasprotnem slučaju bi se brezplačno izposojevale.

Se enkrat oddaja kovinastega orodja! Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Do dne 17. julija morajo biti oddani sledeči kovinasti predmeti, oziroma posoda iz kovin: Vsakovrstna kuhinjska posoda iz bakra, svetilniki itd. Nožev, vilic in žlic ni treba oddati. Nadalje se morajo oddati možnarji, gladilniki in skledice iz bakra in medenine, uteži iz medenine, če teža posameznega komada znaša več kakor pol kilograma, palice iz medenine pri pebeh in kotlih, ročaji in držaji iz bakra in medenine itd. Dalje predmeti iz kositra: vrči, skledice, zajemalke, pokrivače; banje za kopanje in vsakovrstna druga posoda, kakor umivalni kotli, posoda za vodo iz bakra in kositra. Ti predmeti se torej naj oddajo prostovoljno do označenega roka, kajti za posodo in za predmete iz bakra, kositra, medenine in nikla, katere se bo našlo pozneje pri preiskavanju od hiše do hi-

še, se bodo plačevali veliko manjši zneski. V Mariboru se morajo oddati ti predmeti tvrdki Kuhar in Lotz.

Oddaja vojaških konj za poljska dela zopet podaljšana. Vojno ministrstvo je določilo, da je dovoljena oddaja vojaških konj do konca letošnje zetje. Izvzeti so samo kavalerijski in težki vojaški konji, katerih se ne bo oddajalo za poljska dela.

Hmelj. Tudi v pretekli dobi je bilo popravevanje po tujem hmelju na hmeljskem trgu v Žatcu zelo živahno, toda lastniki hmeljskih zalog držijo svoj hmelj. Za tuj hmelj so ponujali 50—65 K za 50 kg. Stanje hmeljskih nasadov na Češkem je zelo neenakomerno. Ena tretjina vseh hmeljskih nasadov je zelo dobro razvita, ena tretjina je manj dobro razvita, ker je bila prizadeta vsled hmeljske uši in zadnja tretjina hmeljskih nasadov pa kaže zelo slab razvoj in je še celo pri najugodnejšem vremenu pričakovati le slabe letine. Stanje hmeljskih nasadov v Nemčiji ni povoljno in je mnogo slabše, kakor v pretečenem letu, isto velja o ogrskem in galiskem hmelju. Naši hmeljski nasadi v Savinjski dolini so istotako precej neenakomerni. Ponekod krepko razviti in krasni nasadi po drugod pa v rasti zelo zaostali nasadi zlasti v krajih, kjer se je pojavila v večji množini hmeljska uš. V Savinjski dolini se pričakuje letos srednje dobra hmeljska letina.

Preč s plevelom! Cesarska namestnija je izdala na vse župane poziv, naj opozorijo občane, da iztrebijo z njiv vse vrste škodljivega plevela, na primer: osata, predenice, vmele, česnine, penike itd. Občina ima pravico, da na njivah posestnika, ki je bil opominjan, a kljub temu ni odstranil plevela, na posestnikove stroške da odstrani plevel. Ker primanjkuje na deželi ljudi, bi bilo zelo umestno, da bi nam oblasti iz mest in trgov poslale ljudi, da nam iztrebijo plevel raz njiv.

Nabiranje gob in gozdnih sadežev. Poljedelsko ministrstvo je naročilo deželnim političnim gospodskam, naj posredujejo pri posestnikih gozdov, zlasti pa pri večjih gozdnih upravah, da dovolijo po svojih gozdnih nabiranje gob in gozdnih sadežev če ne drugače vsaj z izkaznicami, na vsak način pa ne da bi zahtevali za to kako odškodnino, ker so tudi te vrste živila velike važnosti za prehrano prebivalstva. Gledajo naj pa pri tem na to, da poljsko delo ne bo trpelo škode, kar bi se utegnulo zgoditi, če bi dobivali dovoljenje za nabiranje gozdnih sadežev ljudje, ki druga leta pomagajo pri kmetijskem delu. Seveda ne smejo nabiranci gob napravljati škode po gozdih, zlasti pa ne po gozdnih nasadih, in ne smejo vznemirjati divjačine; glede tega se morajo pekoriti vsem odredbam gozdnih organov.

Cene za mleko na Dunaju in v Pragi. Dunajske in praške mlekarne so vnovič zvišale ceno za mleko in sicer za 2 v pri litru. Na Dunaju stane sedaj liter mleka 48 v, v hišo postavljeno 50 v, v Pragi 52 v, in v hišo postavljeno 54 v.

Razne novice.

Tatje, ki kradejo živino. Pred tremi tedni so neki potepuhi čisto v bližini domačinov na paši v Strugarjih pri Slovenskem Plajbergu na Koroškem zagrabili lepo enoletno junico, jo na mestu zaklali, odnesli sprednje in zadnje noge in drobnino, toruj najboljšo meso, ostalo pa pustili, kar se je našlo že kar drugo jutro. Domačini so videli, kako živina leti proti domu, a niso šli gledat, zakaj da leti, ker si kaj takega niti misliti niso mogli. Vse polzvedovanje za tatovi je bilo do danes brezvspešno. Malo poprej je nekemu drugemu kmetu izginila ovca. Tretji kmet išče že tri dni pogrešanega junca, a ga tudi ne najde. Gotovo se klati po Zingarci in Sinjskem vrhu nekaj potepuhov, ki jim delo mrzi, dobra pečenka pa diši. Dai Bog, da jih dobi pravica v svoje roke, da bodo kmetje bolj brez skrbi pasli, posebno še, ker ni dobili pastirjev.

Dva vojna vjetnika — moža ene in iste žene! Neki saperski podčastnik s Češkega, ki je vjet na otoku Asinara na Laškem, poroča o čudnem slučaju med tamošnjimi avstro-ogrskimi vojnimi vjetniki. Tu sta namreč dva, ki sta moža ene in iste žene. Stvar je taka: Prvi mož je odšel v vojno takoj iz početka (leta 1914), bil na srbskem bojišču težko ranjen in nato vjet. V vjetništvu je ozdravil. Njegova žena je pa dobila uradno naznanilo o njegovi smrti, naker se je v drugo poročila. Pa kmalu je bil tudi drugi mož poklican v vojno službo in bil istotako od Srbov vjet. Ko so bili Srbi končnoveljavno premagani, sta bila oba moža z drugimi vjetniki vred prepeljana na otok Asinara. Tu je dobil drugi mož nekega dne od svoje žene zavoj jestvin in pa skupno fotografijo cele družine. Slika je romala med vjetniki iz roke v roko in tako jo je dobil tudi prvi mož. Seveda je takoj spoznal svojo družino. Sporekla sta se z možem št. 2, nato se pa pobotala in prijateljsko pojedla darove, ki jih je poslala skupna soproga.

Sin vjel očeta. Ob priliki našega prodiranja proti Arsieri se je zgodil ta-le zanimiv slučaj: 23letni južnotirolski Italijan Alojzij Gentili je severno od Arsiera v nekem gozdiču s svojo patroljo vjel 12 alpincev, med katerimi je bil tudi njegov oče. Stari Gentili je ob izbruhu vojske zbežal v Italijo, dočim je sin bil navdušen Avstrijec in je prostovoljno vstopil v avstrijsko armado. Snidenje med očetom in sinom je bilo ganljivo in žalostno ob enem. Oče in sin sta se objela in poljubila, a na to zopet ločila. Sin je kot četovodja zapovedal patrolji, da odžene vjetnike nazaj za fronto. Ozrl se je za vjetim očetom, sam pa se je boril dalje. V vojski ne pozna oče sina, sin pa očeta ne!

Dopisi.

Maribor. Gospa dr. Gustinova, lastnica kinogledališča v gostilni „Stadt Wien“ nam naznanja, da otroci nimajo vstopa k predstavam v njenem gledališču. To je pri njenem podjetju že od nekdanj v veljavi, in se na to pri vrodu tudi strogo ozira. Otroci smejo k predstavam edino tedaj, kadar se vršijo predstave, prirejene nalašč za otroke.

Sv. Ij v Slov. gor. Prireditel našega Bralnega društva v nedeljo, dne 9. julija, je prav izvrstno uspela. Mladeniči-igranci, deklamatorji in pevci so pripomogli do lepega uspeha. Vojni pohabljeni bodo dobili zopet znatno podporo. Prireditve so se udeležili tudi naši sosede iz Jarenine in Svečine.

Sv. Anton v Slov. gor. Nova sv. maša č. g. Franca Satler se bo vršila v nedeljo, dne 23. julija, in ne dne 16. julija, kakor je bilo poprej naznanjeno.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Baterija štev. 3 avstrijskega težkega artilerijskega polka je naznanila: Poročnik Janko Firbas (tukajšnji rojak) je prišel 4. junija, ne da bi bil ranjen, v rusko vjetništvo. — Franc Vršič, o katerem smo poročali, da je padel na italijanskem bojišču, ni oče, ampak sin Franca Vršič: pa tudi oče se bojuje v bojnih vrstah.

Sv. Marko niže Ptuja. Dne 27. majnika je prišla žena gostilničarja Marko Herga iz Bukovec v cerkev k vpeljavanju s svojim zdravim otrokom in takoj potem je umrl v cerkvi otrok v naročju svoje matere. Nesla si ga je vsa žalostna domov. — Dne 7. junija je utonil po nesreči v mlaki na dvorišču otrok želarja v Novivsi Tomaža Kukovec, 1½ leta stara Nežika. Oče je pri vojaki. Starši, pazite na male otroke!

Sv. Marko niže Ptuja. V ponedeljek, dne 26. junija, je začelo goreti v naši vasi in sicer v bližini cerkve. Ogenj je izbruhnil pri Francu Bezjak, p. d. Rihter, in uničil razven njegove hiše in gospodarskega poslopja tudi še hišo in gospodarsko poslopje njegovih dveh sosedov Petra Roškar in Marije Bratuša. Razven tega so zgorele 4 svinje 2 Rihtarjevi kravi; k sreči so zadnji dve še moglo zaklati in meso razprodati. Ljudje so delali neumorno, da so požar omejili. Prišli so najprej na pomoč Novovaščani s svojo brizgalno in kmalu na to Bukovčani. Bog poplačaj vsem njihov trud, ko je bil ogenj že omejen in skoro pogašen, so prišli še vojaki iz Ptuja. Zažgali so ševeda zopet otroci. Ljudje, pazite na otroke in skrivajte vžigalice, da se zabranijo take velike nesreče!

Laporje. V petek, dne 7. julija, se je vršil pogreb očeta našega č. g. župnika, Andreja Medved. Pogreb je ob asistenci 12 duhovnikov vodil slovenjebistriški dekan č. g. Bohač. Udeležba je bila izredno obilna. Blagi starček, počivaj v miru!

Cadram. V Ogovski občini je na Petrovo zvečer, ko je razsajala huda nevihta, nenadoma zadela smrt pridnega kmeta p. d. Parkla. Molil je z domačimi pri mizi. Ko je močno zagrmelo, se je vstrašil, vdaril z glavo ob ogel mize in je bil pri priči mrtev. Bog mu bodi milostljiv!

Prihova. Nemila smrt nam je pokosila v cvetočem življenju mlado deklico Anico Brumec, ki je eno leto trpela hudo bolezen in je letos dne 26. maja mirno zaspala. Stara je bila komaj 23 let. Bila je zvesta družabnica Marijina. N. p. v m.!

Zusem. Pri usmiljenih bratih v Gradcu je dne 18. junija umrl Mihael Lipovšek, kmečki sin iz Zusema, v 27. letu. Bil je vzoren krščanski mladenič. N. v m. p. — Trije bratje so v vojski.

Sv. Ema. Pokopan je bil dne 23. junija Mat. Verk, oštir, p. d. Koštomaj, v Pristavi, občina Sv. Ema. Bil je večkrat prevržen s sv. zakramenti. Naj počiva v miru!

Sv. Stefan pri Smarju. Računski počastnik Ivan Martin je bil vsled hrabrosti na italijanskem bojišču odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje. — Pešec Anton Drobinc je bil odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda. Oba vrla junaka sta tukajšnja naša rojaka.

Čelje. Dne 18. julija t. l. se bo vršil pod nadzorstvom mil. g. opata Fr. Ogradi na tukajšnji oglašarski šoli zrelostni izpit. Med 12 gojenci odhajajo 4: Balog in Rodek iz zagrebske, Rančigaj in Florjanc iz lavantske škofije. Novi gojenci se sprejemajo do 15. septembra t. l.

Ljubno. Albin Kopučar, desetnik pri domobr. pešpolku štev. 26. č. stotnija, je bil dne 21. junija t. l. odlikovan s srebrno hrabrostno svetinjo za mnogobrojne zasluge, ki si jih je pridobil povodom naše ofenzive na južnem bojišču proti izdajalskemu Lahu.

Važno za naročnike! Cenjene naročnike, ki jim je naročnina že potekla, vljudno prosimo, da si list takoj zopet plačajo **zanaprej**, ker drugače se jim bo list brezpogojno ustavil. Pri sedanjih grozni draginji pošiljamo list le tistim, ki si ga plačajo naprej. Naročnina se naj pošlje na naslov: **Upravništvo Slov. Gospodarja v Mariboru.** List stane za celo leto 4 K. za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Pri pošiljanju naročnine naj vsak na položnico ali nakaznico zapiše, je-li **nov** ali **star** naročnik, in zraven pristavi tisto številko, ki jo najde na ovitku. Položnice in nakaznice je treba natanko in čitljivo izpolniti. Kdor pošlje denar po nakaznici, naj piše samo na ozki odrezek do črte, nikakor pa čez črto. Kar je pisanega čez črto, se na pošti odreže, in mi ne moremo poslati lista, če ne vemo za ime. Mi imamo celo vrsto položnic in nakaznic, pa ne vemo, kdo je poslal denar! Kdor položnico ali nakaznico slabo izpolni, je **sam kriv, ako lista ne dobi.** Če nastane pri pošiljanju lista kaka pomota, naj se nam takoj naznani, da se pomota odpravi. Reklamacije so poštnine proste.

Zadnja poročila, došla v četrtek, 13. julija.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 12. julija.

Uradno se razglasa:

Rusko bojišče.

Položaj je bil tudi včeraj nespremenjen. Na visini Hordie, južno-vzhodno od kraja Mikuličin, so naše čete sedem ruskih sunkov odbile. Tudi ob spodnjem toku Stohoda so se vnovič izjalovili opetovani ruski napadi. Ob reki Stohod se vojskujoče zavezniške čete so vjele v zadnjih dveh dneh 2000 mož in vplenile 12 strojnih pušk.

Pri Gornjem Tynnu je naš zrakoplov sestrelil ruski zrakoplov.

Italijansko bojišče.

Južno-vzhodno od Suganske doline so naše čete včeraj predpoldne močni italijanski napad na goro Monte Rasto odbile. Sovražna infanterija, ki je v kratki razdalji ostala ležati na zemlji, je bila vsled našega artilerijskega ognja prisiljena, da se je morala v večernih urah dalje umakniti, pri čemur je izgubila čez 1000 mož. Na vseh ostalih frontah bojno delovanje v navadnih mejah.

Naš zrakoplovec je metal bombe na vojno orožarno v Spēciji in se je vrnil nepoškodovan.

Balkansko bojišče.

Ob spodnjem toku reke Bojuze artilerijski boj. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Čóler, podmaršal.

Dogodki na morju.

Dne 11. julija zjutraj so kratko časa obstreljevali trije italijanski rušilci iz zelo velike razdalje mesto Poreč. Poškodovani ste bili dve zasebni hiši in stolp poslopja deželnega zbora; sicer nobene škode, tudi ni bil nihče ranjen. Naše obrambne baterije so sovražne rušilce zadele, nakar so se takoj umaknili. Popoldne so naša pomorska letala metala bombe na mesto Raveno in na baterije v mestu Corsini in so se kljub zelo budemu ognju vrnila nepoškodovana.

Mornariško poveljstvo.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 12. julija.

Francosko bojišče.

Boji na obeh straneh ceste Bapaume—Albert—Contal-Maison in v gozdu pri kraju Mametz in gozdu Trones se s srčito ljutostjo nadaljuje. Južno od Somme so Francozi na fronti Belloy—Soyecourt doživeli občuten poraz. Napad se je v našem ognju ponesrečil. Na več mestih v Sampanji, pri Reimsu in Freyju so bili francoski napadi odbiti. V ozemlju Meze so se na levi strani odigrali manjši boji. Na desni strani smo naše postojanke potisnili bližje utrdbam Souville in Laufec in smo vjeli 39 častnikov in 2106 mož. Močnejši napadi Francozov so bili gladko odbiti.

Rusko bojišče.

Na fronti ob Stohodu je položaj splošno neizpremenjen. Ruske oddelke, ki so se pri kraju Janovka skušali utrditi na levem bregu, smo napadli. Ne eden mož od tega oddelka ni dospel na južni breg. Tukaj in ob železnici Kovel-Kovno smo včeraj vjeli še čez 800 mož. Plen ta dva dni ob Stohodu znaša večje število častnikov, 1932 mož in 12 strojnih pušk.

Velike italijanske izgube.

Italijani so do 2. julija izgubili 6 generalov, 77 polkovnikov in podpolkovnikov, 125 majorjev, 660 kapitanov, 586 nadporočnikov in 2121 poročnikov.

Velikarske množine žita zgorela.

V mestu Baltimore v Ameriki so zgorale velike množine žita, ki je bilo last četverošporazuma. Več oseb je prišlo ob življenje.

Listnica uredništva

Svetinja: Radi življenjskega zavarovanja vpočitanih se je treba oglašiti pri davkarji ali bližnji zastopniku zavarovalne družbe. Za ptujki okraj je tak urad v minoritskem amostau v Ptuju. — Prijava: V ra ajte pri vodstvu elektrarne na Fall — Braslovce: O padem R joiku smo že dvakrat poročili. — Em. Stokias: Prosimo, e pišite večkrat kaj! — Raji enburg: smo že od druge strani dobili Hvala! — Nekaj poročil smo odložili za prihodnjo številko. — Fran F.: Pesni kakor smo že večkrat omenili, radi pomajkanja prostora ne moremo objaviti.

„Velika umetnost“ je naslov drobnih knjižic, ki je izšla v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Knjižica ima namen poučiti posebno vojake, kako se v slučaju nagle smrti obudi popolni kes. Cena za 1 komad 8 v. 15 komadov s poštnino vred 1 K, 100 komadov 5 K. Manj kakor 15 komadov se ne pošilja. Denar je treba poslati naprej. Več v inseratu!

12 polovnjakov

izbornega ljutomeržana iz leta 1915 ima na prodaj Spodnjestajerska ljudska posojilnica v Mariboru 459

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago **Prosnje in Potrdila** za klanje telet in mlade živine.

Zahvala.

Povodom smrti našega ljubega in nepozabnega očeta gospoda

Andreja Medved

se v svojem in v imenu cele rodbine iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v teh dnevih bridkosti bili v tolažbo ter blagega rajnega spremljali k večnemu počitku; posebna hvala bodi izrečena še preč g. dekanu Francu Bohsk, veleč. gg župnikom iz Sp. Polskave, Cirkovc, Poljčan in Studenic, veleč. gg ravnatelj dr. Jerovšku in stolnemu kaplanu Antonu Tkavc iz Maribora in kaplanu Martinu Gorogranc kakor tudi vsem rojakom iz Cirkovc ter dobram Laporčanom, ki so vsi rajnemu očetu izkazovali ljubezen v življenju kakor v smrti!

V Laporju, dne 7. julija 1916.

457

Martin Medved, župnik.

Zahvala.

Med dolgotrajno boleznijo in ob smrti preljubijene matere

gospe Juljane Rotner

došlo nam je od vseh strani toliko izrazov srčnega sočutja, da je nemogoče, zahvaliti se vsakomur posebej. Bodi torej tem potom izrečena vsem primerna zahvala. Posebej se zahvaljujemo vsem, ki so blago pokojnico obiskali in tolažili v boleznijo, vsem, ki so jo spremljali k zadnjemu počitku. Osobita hvala trem ljubim gospodom tovarišem iz Maribora: mil. g. kanoniku Moraven za pokop in premile tolažilne besede ob grobu, gg. prof. dr. Medveda in Vrežetu za sprenstvo, domačemu g. župniku za modre pogrebne odredbe, g. svetniku Attenderju za sv. mašo ob slovesu v Škalah, g. župniku Cizeju za vodstvo sprevoda iz Skal v Velenje, šolskim vodstvom v Škalah in Cirkoveh za vdeležbo šol mladine i. t. d. Božjega Vzveličarja najmilejše Sree bodi vsem prebogato plačilo! Nepozabno zlato mammo pa priporočamo v pobožno molitev.

458

Žalujoči sorodniki.